

**La irrupció del castellà en un institut de Lleida: esdevindrà la llengua
habitual de l'alumnat?**

Estudi realitzat a l'alumnat de 1r i 2n de Batxillerat

Roger Raidó Benavent

Treball final del Màster en Formació del Professorat d'Educació Secundària
Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes

Especialitat: Llengua i literatura catalanes

Mentora del centre: Ester Graell Prunera

Directora: Elisabet Poyo Serentill

Curs: 2023-2024

11 de juny de 2024

Resum

La llengua oficial de l'estat espanyol és el castellà, no obstant això, en diverses comunitats autònomes, hi ha llengües que, juntament amb el castellà han estat declarades oficials d'aquella comunitat autònoma. És el cas, per exemple, de Catalunya, on el català n'és també la llengua pròpia. A més, a banda de ser la llengua materna del 31,9%¹ dels joves catalans, aquesta és la llengua vehicular del sistema educatiu. Dit això, l'Enquesta a la Joventut de Catalunya feta el 2022, determina que el català és la llengua d'ús habitual de només un 25,1% dels joves, quan al 2007 era del 43,1%. Aquest fenomen es vol estudiar en un institut de Lleida, on a través d'una observació no participant s'ha detectat que el castellà s'utilitza de manera freqüent entre l'alumnat. Al mateix temps que es revela la situació del català en aquest espai, es coneixen les variables que determinen la tria lingüística a l'institut de l'alumnat de Batxillerat, com la llengua materna, la llengua habitual (dins i fora del centre), la d'identificació, els i les referents que tenen i la llengua que fan servir, els seus àmbits més freqüents i la llengua que s'hi utilitza, el canvi de codi amb castellanoparlants i immigrants i la consciència lingüística que tenen. Per concloure, l'estudi es tanca amb una entrevista a diversos docents que valoren aquesta situació.

Paraules clau: llengua catalana, llengua castellana, llengua habitual, batxillerat, Lleida

Abstract

The official language of the Spanish state is Spanish, even so, in some autonomous communities, there are languages that, together with Spanish, have been declared official languages of that autonomous community. This is the case,

¹ Població de 15 a 34 anys

for example, of Catalonia, where Catalan is also the native language. Moreover, in addition to being the mother tongue of 31.9% of young Catalans, this is the common language used in the education system. That said, the *Enquesta a la Joventut de Catalunya*, carried out in 2022, shows that Catalan is the usual language of only 25.1% of young people, compared to 43.1% in 2007. This fact is going to study in a secondary school in Lleida, where non-participant observation has shown that Spanish is used very frequently by pupils. At the same time that the situation of Catalan in this place is revealed, the variables that determine the linguistic choice in the school of the baccalaureate students are known, such as the mother tongue, the usual language (inside and outside the school), the identification language, the references they have and the language they use, their most frequent environments and the language they use there, the code switching with Spanish speakers or immigrants and the linguistic awareness they have. Finally, the study closes with an interview with some teachers who assess this situation.

Keywords: Catalan, Spanish, usual language, baccalaureate, Lleida

Índex

1.	Índex dels gràfics	6
2.	Índex de la taula.....	7
3.	Introducció.....	8
4.	Pregunta de recerca i objectius	9
5.	Marc teòric i normatiu.....	11
5.1.	Estudis similars i factors socials a tenir en compte	11
5.2.	Marc normatiu	16
5.2.1.	Marc Català.....	16
5.2.2.	Marc del centre investigat.....	18
5.2.3.	Marc espanyol.....	20
6.	Metodologia.....	21
6.1.	Context investigat	21
6.2.	Tècniques i instruments de recollida de dades	22
6.3.	Aspectes ètics.....	23
6.4.	Estratègia analítica	23
6.5.	Anàlisi de la implementació de la planificació del treball de camp	24
7.	Resultats del procés d'anàlisi	26
8.	Discussió dels resultats	35
9.	Conclusions.....	38

9.1.	Grau d'assoliment dels objectius	38
9.2.	Confirmació o refutació de les hipòtesis inicials	38
9.3.	Futures línies d'investigació	40
10.	Bibliografia	42
11.	Annexos.....	44
11.1.	Investigació quantitativa: enquesta a l'alumnat	44
11.2.	Investigació qualitativa: les entrevistes a les docents	66
11.2.1.	Entrevista a la professora de català	66
11.2.2.	Entrevista a la professora de castellà.....	67
11.2.3.	Entrevista a la professora d'alemany.....	68

1. Índex dels gràfics

Gràfic 1. Gènere de l'alumnat	26
Gràfic 2. Edat de l'alumnat	27
Gràfic 3. Lloc de naixement de l'alumnat.....	28
Gràfic 4. Llengua materna de l'alumnat.....	29
Gràfic 5. Llengua habitual de l'alumnat	29
Gràfic 6. Llengua d'ús habitual al centre	30
Gràfic 7. Llengua d'identificació de l'alumnat	30
Gràfic 8. Alumnat que canvia de codi	31
Gràfic 9. Opinions de l'alumnat sobre la promoció del català.....	32

2. Índex de la taula

Taula 1. Enquesta a l'alumnat.....	65
------------------------------------	----

3. Introducció

Tal com es determina a la guia de l'assignatura, el treball de final de màster es basa en el desenvolupament d'una recerca educativa, a partir d'una temàtica, necessitat o problema específic que actuarà com a eix vertebrador i que l'estudiant hagi identificat durant les pràctiques al centre que se li ha assignat. De fet, tot i que de forma indirecta, durant el meu període de pràctiques vaig poder detectar com molts alumnes, alguns amb el català com a llengua materna, utilitzaven el castellà per relacionar-se, però anhelava saber el perquè, sobretot pel que fa als i les joves que tenen el català com a L1. Dit això, el curs passat, a les pràctiques de grau, fetes a un altre institut de Lleida, em vaig topar amb una situació molt similar, per tant, es podria dir que l'impuls de fer aquesta recerca no sorgeix durant les pràctiques, sinó que aquestes acaben sent el detonant per fer-ho. Així doncs, la motivació d'aquest estudi es basa en un desig de corroborar o refutar aquesta hipòtesi i entendre-la, al mateix temps que conec la realitat lingüística d'un dels centres de secundària de la ciutat de Lleida.

Altrament, un cop valorada la presència del català i del castellà com a llengua de relació entre l'alumnat, s'estudiaran les variables que condicionen la llengua d'ús dels i les aprenents de l'institut. Per fer-ho, s'ha treballat amb una enquesta preparada perquè la respongui l'alumnat, del qual se'n podran extreure moltes dades rellevants per a l'estudi. És per això que l'anàlisi de resultats serà un apartat clau per entendre la situació lingüística d'aquest centre lleidatà. A més, les valoracions de diversos docents donaran una visió externa del fenomen estudiat i es podran extreure conclusions que només amb l'anàlisi del qüestionari no s'haurien plantejat. Per concloure, aquest estudi és molt complex i a causa de les limitacions temporals no s'ha pogut treballar de la manera desitjada. Per tant, aquesta exploració és un punt de partida per a futures línies d'investigació, un apartat que, com es podrà veure, ha tingut força rellevància en aquesta intervenció.

4. Pregunta de recerca i objectius

Com s'ha comentat en l'apartat anterior, tant en les pràctiques del màster d'aquest any, com en les del grau el curs passat, vaig percebre com molts alumnes, alguns d'ells amb el català com a L1, utilitzaven el castellà per relacionar-se entre ells. De fet, hi ha estudis que confirmen la problemàtica que plantejo, que és la següent: la irrupció del castellà com a llengua habitual entre l'alumnat dels centres de secundària catalans. Per una banda, *l'Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya* que publica Plataforma per la llengua l'any 2019 mostra que només el 14,6% de les converses als patis d'institut de les zones urbanes de Catalunya són en català. D'altra banda, *l'Enquesta a la Joventut de Catalunya* feta pel departament de Drets Socials (2022) determina que el català és la llengua principal de tan sols el 25,1% dels joves de Catalunya. Així doncs, l'observació no participant a dos centres educatius, certs estudis i les converses amb diversos docents em feia pensar que la meua impressió era real i que el castellà tenia una presència important entre l'alumnat de Catalunya. Dit això, un cop vaig creure que havia trobat una problemàtica, se'm va despertar un interès molt gran en conèixer els perquè d'aquest fenomen. Per aquestes raons, plantejo la següent pregunta de recerca:

Quins són els factors que contribueixen al predomini del castellà com a llengua habitual entre l'alumnat dels instituts de Lleida? És ja la llengua habitual d'aquests?

A partir d'aquestes qüestions es concreten els objectius següents:

En primer lloc, **l'objectiu general d'aquesta recerca és conèixer i valorar la situació del català a l'institut**. Aquest propòsit es desplegarà en el conjunt d'objectius específics² següents:

- Identificar els factors que contribueixen al predomini o a la presència del castellà com a llengua habitual entre l'alumnat, sobretot el que té el català com a llengua materna.
- Conèixer la perspectiva del l'alumnat de l'institut vers la situació del català en general, és a dir, valorar la seva consciència lingüística.
- Conèixer la perspectiva dels i les docents de l'institut, tant dels de català com els d'altres especialitat, vers aquesta situació.
- Comprovar, a través dels i les docents, si aquesta tendència ha evolucionat al llarg dels anys.

² Inicialment s'havien plantejat molts més objectius específics, que no s'han pogut abordar a causa de la limitació temporal. S'intentaran acomplir en futures investigacions.

5. Marc teòric i normatiu

5.1. Estudis similars i factors socials a tenir en compte

Anteriorment s'ha fet menció de *l'Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i institut de zones urbanes de Catalunya*, publicat per Plataforma per la llengua l'any 2019, que pretén analitzar els hàbits lingüístics d'alumnes d'escoles i instituts, per detectar en quin grau es fa servir el català als centres educatius dels municipis més grans de tot Catalunya, que representen dos terços de la població de Catalunya i són els territoris on es percep especialment aquest predomini del castellà. De fet, així queda palès en *L'enquesta d'usos lingüístics de la població 2013* que va fer la Generalitat de Catalunya. **Aquest estudi, de la mateixa manera que el que plantejo, neix per la sospita de la disminució de l'ús del català com a llengua de relació entre els i les joves.** Per fer la recerca s'han seleccionat cinquanta centres educatius, vint-i-cinc escoles i vint-i-cinc instituts, repartits per tot Catalunya. S'han pres en consideració els municipis més poblats de Catalunya i se n'han establert tres categories: Municipis de més de 200.000 habitants, municipis d'entre 200.000 i 100.000 habitants (entre els quals està Lleida, que és la zona d'estudi del meu TFM) i per últim, municipis de menys de 100.000 habitants. Així doncs, l'estudi té en compte el 61% de la població de Catalunya. Dit això, **els resultats mostren que només el 14,6% de les converses als patis d'institut de les zones urbanes de Catalunya són en català.** A més, en els municipis de condició lingüística ambiental mitjana, és a dir, d'entre 200.000 i 100.000 (Lleida forma part d'aquest grup), el català als patis de secundària representa un 11,77%³, per sota de la mitjana de l'estudi. Tanmateix, a Lleida, de la qual no se'n detalla el centre educatiu estudiat, el català com a llengua de relació entre els alumnes

³ L'escola on s'ha fet l'estudi presenta percentatges molt baixos d'ús del català entre l'alumnat, d'un 5%

representa el 70% i el 100% entre els professors i alumnes. Així doncs, en aquest centre desconegut, la presència del català com a llengua habitual és molt elevada. Caldrà veure doncs, quins són els percentatges de l'institut on es porta a terme aquesta investigació, que es fa cinc anys després de la de Plataforma per la llengua.

El primer objectiu específic que s'ha presentat en l'apartat anterior, és el *d'identificar els factors que contribueixen al predomini o a la presència del castellà com a llengua habitual entre l'alumnat*. Així doncs, cal descobrir quines són les variables que condicionen la tria lingüística. Per fer-ho, s'ha tingut en compte l'estudi *Els factors explicatius dels usos lingüístics informals entre l'alumnat català: llengua inicial, xarxes socials, competència i llengua vehicular de l'ensenyament* de Mireia Galindo i Xavier Vila. En aquesta investigació van seleccionar 52 escoles de tota Catalunya, llevat de la Vall d'Aran, amb l'objectiu de localitzar les variables que condicionen la tria lingüística dels i les alumnes catalans en àmbits informals, com el pati. Tot i no ser un estudi realitzat en un centre de secundària, com seria el meu cas, el treball de Galindo i Vila és important consultar-lo per comprovar quines variables poden influenciar en la tria lingüística i d'aquesta manera, incloure-les en l'enquesta del meu treball. Com a conclusions de l'estudi s'extreu que **la llengua familiar té molt a veure a l'hora de la tria de la llengua habitual** i és que la major part dels alumnes castellanoparlants mantenen la llengua familiar i els **catalanoparlants tenen la costum de canviar de codi**, a diferència dels primers, que mantenen la llengua. Referent a aquestes variables, s'ha consultat *l'Enquesta d'usos lingüístics de la població de l'any 2018* feta a les terres de Ponent⁴, on el català com a llengua inicial representa el 47,9%, el 55,4% com a llengua d'identificació i el 57% com

⁴ Les terres de Ponent és una regió que comprèn les comarques del Segrià, la Noguera, el Pla d'Urgell, l'Urgell, la Segarra i les Garrigues.

a llengua habitual⁵. **Un altre factor a tenir en compte és la llengua d'ús a les xarxes socials**, un entorn molt freqüent entre els i les joves, que associen a un àmbit no formal. La llengua majoritària en aquest sector és el castellà. D'altra banda, s'estableix que els estudiants amb millor nivell en llengua catalana també tendeixen a parlar-la més. Per concloure, el fet de rebre gairebé tot l'ensenyament en català (és la llengua vehicular) no fa decantar gaire la tria lingüística. Per tant, l'enquesta que vaig dissenyar demanava a l'alumnat quina és la seva llengua materna, ja que és un factor que, com s'ha vist en aquest estudi, condiciona i en segon lloc, caldrà valorar la llengua habitual dels joves en els seus àmbits més quotidians com les xarxes socials. De fet, l'estudi del Departament de Cultura, el *Català, youtubers i instagramers. Un punt de partida per promoure l'ús de la llengua* mostra que el 52,4% dels i les joves catalans d'entre 16 a 24 anys inverteix molt temps a les xarxes socials i que la diferència en la repercussió dels *influencers* catalans que produeixen contingut en català dels catalans que ofereixen el seu producte en castellà és abismal. Sense anar més lluny, si s'agafen els deu *instagramers* catalans que produeixen el seu contingut en català i deu de catalans que treballen en castellà, trobem que els primers tenen una mitjana (en milers) de 122,9 seguidors, mentre que els segons de 2177,90. Pel que fa als m'agrada, els primers un 21,34 i els segons un 192,54. Així doncs, tot i que els creadors de contingut catalans que opten per treballar en la seva llengua tenen un èxit remarcable, no poden competir amb la repercussió dels que decideixen canviar de codi. Per tant, si els referents dels i les joves catalans/es opten pel canvi de codi, és més probable que ells també ho facin.

D'altra banda, continuant amb els i les referents, en especial els i les de les

⁵ El 54,5% de la població adulta de Ponent usa molt o força el català. Un 17% no en fa ús. El percentatge de persones que usa molt o força el castellà és d'un 22,9%.

xarxes socials, que és l'àmbit que solen freqüentar més, cal comentar que alguns creadors/es de contingut es dediquen a ensenyar català a través de les xarxes socials. En l'enquesta es demanarà als alumnes si en tenen algun com a referent i si els hi serveix per millorar la seva competència lingüística. En l'article del *Diari Ara* es presenta a la Filòloga de Guàrdia, *Easy Catalan* (combina català i anglès), *Daily Catalan* (que també combina català i anglès), entre d'altres. Dit això, d'aquests deu referents n'hi ha cinc que són dones i això pot influenciar a l'hora d'adoptar una llengua o altra, és a dir, podria ser que el català fos més utilitzat entre el públic femení o pel masculí. Dit això, algunes de les creadores de contingut amb més repercussió a nivell mundial, són catalanes, però moltes d'elles no utilitzen el català perquè són jutjades per la societat o perquè creuen que el seu missatge no tindrà tanta repercussió. De fet, el diari digital *11onze* recull algunes de les més importants, com Laura Escanes que ha rebut insults i amenaces per publicar en català. Dit això, també es presenten altres creadores de contingut famoses mundialment com Dulceida, Paula Gonu o Patry Jordan que no difonen contingut en català. Així doncs, si aquestes personalitats, que podrien esdevenir un gran model, opten per no utilitzar el català, s'ha deduït que els i les joves tendiran a fer servir la mateixa llengua que les seves referents.

Per concloure, hauria set rellevant comprovar les competències en llengua catalana dels i les joves del centre, perquè si el nivell és baix, és probable que l'ús del català també ho sigui, però per limitacions temporals no s'ha pogut fer. Sense anar més lluny, el diari Segre, segons un estudi de l'IDESCAT de 2021, declara que Lleida és la demarcació amb millor coneixement de català. A través de l'enquesta es s'hauria pogut comprovar si els i les estudiants del centre investigat compleixen amb aquesta variable, que abans d'iniciar la investigació, sembla que no.

Un altre estudi que em va resultar profitós a l'hora de dissenyar el qüestionari i intentar determinar així els factors que influeixen en la tria lingüística és el que publica el Departament de Drets Socials l'any 2022 i que es titula *Enquesta a la*

joventut de Catalunya. De fet, algunes variables que s'exposen a continuació també s'han inclòs en l'enquesta dissenyada per aquesta investigació [Vegeu l'apartat Metodologia pàg. 21]. En qüestionari a la joventut de Catalunya es mostra la llengua d'origen dels entrevistats/es, la seva procedència, la llengua habitual, la llengua amb la parella, fills/es, amb els amics/es, a la feina/institut/universitat i amb algú que no coneix. Aquestes dades es presenten desglossades per sexe, grups d'edat (de 15 a 19 és el grup que ens interessa per fer aquest treball) i per àmbit territorial (cal fixar-se en les terres de Ponent). Segons l'estudi, només el català com a llengua habitual a les terres de Ponent equival al 29,9%, i només el castellà el 9,9%.

D'altra banda, la meua intervenció a l'institut no només es basa en passar un qüestionari a l'alumnat, sinó que també es dona importància a la figura dels i les docents. Per aquesta raó, s'ha entrevistat⁶ a una professora de català, una de castellà i un altra d'alemany perquè fessin una valoració de la situació de la llengua catalana en general, si creuen que és preocupant, si han detectat que al centre la presència del castellà és cada cop més elevada, quins són els factors que ho poden explicar i quines mesures serien útils per fomentar l'ús del català com a llengua habitual. En resum, he considerat que la visió de les docents era molt rellevant, perquè vaig consultar l'article *A les aules: Escoles i instituts noten que el català cada cop és percebut com a menys necessari* on Gemma Camps mostra la visió de deu docents d'escola i d'institut de la zona de Manresa que valoren la davallada de l'ús del català entre els joves. Gràcies a les diferents perspectives dels professionals s'evidencien quins factors afavoreixen la imposició del castellà, si els i les alumnes són prou competents en llengua catalana, canvis que es podrien fer, la importància de les aules d'acollida, les ràtios... Així doncs, l'estudi de Camps serveix d'exemple per

⁶ Les tres són tutores de 1r de Batxillerat i fan classe a totes les aules de Batxillerat.

enfocar les entrevistes fetes a les professores. Per tant, a l'hora de confeccionar les preguntes es van tenir en compte les variables que els i les docents entrevistats per Camps donen a conèixer. Per exemple Anna Vilarmau, de l'Escola La Flama comenta que "la comunitat educativa no només són els i les mestres. Cal una consciència col·lectiva. D'altra banda, Xavier Rodríguez, de l'Escola Bages comenta que en el seu centre tenen un 47% de famílies catalanes, però, segons en quin context, utilitzen una altra llengua (problemàtica que es preveia que seria similar a la del centre estudiat). Per contra, Francesc Delis, de l'Institut Lacetània afirma que les xarxes socials condicionen: "cada vegada es comuniquen més en castellà, a nivell familiar i per la pressió externa de les xarxes socials". D'altres, com Cristina Grant de l'Escola Sant Salvador destaquen altres variables com el prestigi de fer servir el català o com Dolors Selga, de l'Escola Fedac que comenta que els i les joves no veuen el català com una necessitat. En definitiva, tot i que aquest estudi no s'emmarca en la mateixa zona geogràfica que la del treball que s'ha realitzat, la visió dels docents de Manresa ha estat molt útil per a la investigació i per justificar alguns dels resultats que es donaran a través de les enquestes.

5.2. Marc normatiu

5.2.1. Marc Català.

Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a

llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.

2. Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.

3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.

4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.

5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

Article 50. Foment i difusió del català

1. Els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès.

2. El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca.

5. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació

entre ells. També l'han d'emprar en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.

6. Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

5.2.2. Marc del centre investigat.

1.2. Professorat

La totalitat del professorat del nostre centre té alguna titulació que acredita la seva competència lingüística en llengua catalana. Tot el professorat utilitza la llengua catalana en la seva tasca docent, sempre que no imparteixi una assignatura d'un altre idioma (castellà, anglès, alemany o francès), lògicament. Així mateix, també s'utilitza l'anglès i el francès per impartir continguts que no són pròpiament lingüístics, dins del PBL (Project Based Learning), del qual parlarem més endavant.

1.3. Personal d'administració i serveis (PAS)

Tot el personal administratiu i de serveis té alguna titulació que acredita la seva competència lingüística en llengua catalana. Tota la documentació administrativa del centre, tant interna com externa, és redactada en català, llevat d'algun cas puntual de comunicació amb mares o pares d'alumnes que desconeixen la llengua. Per aquest motiu, el centre disposa de material traduït en diverses llengües amb l'objectiu de facilitar la comunicació amb les famílies nouvingudes.

1.4. Associació de famílies de l'alumnat (AFA)

Habitualment la llengua que s'utilitza en les reunions de l'AMPA és el català i les comunicacions escrites sempre es fan en aquesta llengua. A l'hora de contractar personal per a les activitats extraescolars, l'AMPA no demana cap acreditació lingüística; tot i així, la majoria de les activitats es fan en català.

2. Objectius

Els objectius del nostre Projecte Lingüístic van encaminats a mantenir l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits i a aconseguir que els nostres alumnes assoleixin competències comunicatives en diverses llengües, tot formant parlants plurilingües, que respectin i valorin la diversitat lingüística. Aquests objectius estan en concordança amb l'estratègia "L'escola catalana, un marc per al plurilingüisme", que té com a objectiu definir un model propi d'educació plurilingüe que garanteixi que tot alumne, independentment del seu origen lingüístic familiar, tingui un ple domini de les llengües oficials i, com a mínim, d'una llengua estrangera; a més de reforçar la introducció d'una segona llengua estrangera amb la finalitat que els alumnes assoleixin les competències bàsiques que s'estableixen en el currículum de Catalunya basades en el Marc europeu comú de referència per a les llengües.

Els objectius que ens proposem com a centre, respecte al tractament i aprenentatge de les llengües, són els següents:

- 1) El català és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu. En acabar l'ensenyament obligatori, l'alumnat ha de dominar amb una plena competència les dues llengües oficials: català i castellà.
- 2) Durant la seva escolarització, s'ha de garantir que qualsevol alumne aprengui una llengua estrangera i, com a mínim, arribi a consolidar un nivell A2, en acabar l'ESO, i un nivell B1, en acabar el batxillerat, de la primera llengua que estudia

com a llengua estrangera. Tanmateix, tot l'alumnat que ho desitgi pot aprendre una segona llengua estrangera també al nostre centre.

3) En concordança amb l'estratègia "L'escola catalana, un marc per al plurilingüisme", volem formar parlants plurilingües respectuosos amb la interculturalitat, amb una actitud positiva cap a la diversitat lingüística, i incentivar en tot l'alumnat el desig d'aprendre altres idiomes, amb l'esperança que aquest interès continuï més enllà de l'escolarització i més enllà dels contextos formals d'ús de les llengües estrangeres.

4) Procurarem adoptar una visió estratègica que integri el treball de les àrees de llengua i el treball integrat de la llengua amb el contingut.

5.2.3. Marc espanyol.

Artículo 2. Uso y aprendizaje de las lenguas oficiales.

1. El catalán, como lengua propia de Cataluña, es la lengua normalmente utilizada como lengua vehicular y de aprendizaje del sistema educativo, y la de uso normal en la acogida del alumnado recién llegado. El castellano se emplea en los términos que fijan los proyectos lingüísticos de cada centro, de acuerdo con los criterios establecidos por los apartados 2, 3 y 4.

2. La enseñanza y el uso curricular y educativo del catalán y del castellano deben estar garantizados y tener una presencia adecuada en los currículos y en los proyectos educativos a fin de que todo el alumnado alcance el dominio oral y escrito de las dos lenguas oficiales al final de la educación obligatoria.

6. Metodologia

6.1. Context investigat

La investigació es realitzarà en un centre de secundària de la ciutat de Lleida, en el que hi ha més de 600 alumnes. En el projecte lingüístic d'aquest l'institut, de l'any 2015, es mostra que el 78% de l'alumnat tenia el català com a llengua materna i el 21% el castellà. A més, es va estudiar al 24,49% del total d'alumnat matriculat aquell any i es va determinar que el català suposava el 81% de les interaccions i el castellà, el 19%.

Inicialment, vaig considerar que el qüestionari seria realitzat per 20 alumnes de cada curs (ESO i Batxillerat), és a dir, 120 en total, una massa poc representativa, d'un 24% aproximadament del total, que són més de 600 estudiants. D'aquests 20 alumnes, es volia intentar que 10 que tinguessin el català com a llengua inicial, 5 el castellà i 5 immigrants. En resum, no era possible passar el qüestionari a tota l'ESO i Batxillerat a causa de les limitacions temporals. Per aquest motiu, es va decidir que només es treballaria amb l'alumnat de Batxillerat, que en aquest cas sí que es podria analitzar en la seva totalitat.

D'altra banda, també s'estudiarà la visió que tenen alguns docents del centre sobre la situació del català en general, si han detectat una irrupció del castellà com ha llengua habitual, si hi ha hagut un canvi de tendència i per què... Dit això, s'entrevistarà a tres docents de diferents especialitats: de llengua catalana, de castellà i d'alemany, perquè són tutores⁷ de 1r de Batxillerat i fan classes a tots els cursos d'aquesta etapa postobligatòria i, per tant, coneixen a tot l'alumnat.

⁷ Com a tutores han de fer servir la llengua vehicular del sistema educatiu, el català. Una d'elles no és catalanoparlant, per tant, serà rellevant valorar la seva entrevista.

6.2. Tècniques i instruments de recollida de dades

Per corroborar o refutar les hipòtesis de la recerca plantejada, **la metodologia més adequada és la mixta**, una combinació entre la investigació qualitativa i quantitativa. Tanmateix, la tècnica d'investigació inicial i que també ha servit com a recollida de dades ha estat la de **l'observació no participant**, ja que, tot i que no de forma voluntària, durant les pràctiques del màster he pogut conèixer amb la problemàtica plantejada. És a dir, puntualment he anat recollint dades sense endinsar-me en les dinàmiques habituals del col·lectiu observat, en aquest cas, els i les estudiants de Batxillerat d'un centre de Lleida.

Referent a la **investigació quantitativa**, com és habitual, s'utilitzarà el qüestionari perquè hem de treballar amb un gran nombre d'informats, que són els alumnes de Batxillerat del centre, dels quals necessitem conèixer diferents variables que poden tenir incidència en l'elecció lingüística. L'enquesta inclou les següents preguntes:

- Origen, edat i sexe.
- La llengua inicial, habitual, habitual al centre i d'identificació.
- Quins són els seus referents i la llengua que utilitzen aquests?
- Quins són els àmbits més freqüents de l'alumne i la llengua d'ús.
- Si canvien de codi amb una persona castellanoparlant o immigrant.
- Si creuen que la llengua catalana s'ha de promocionar (consciència lingüística).

Pel que fa a la **investigació qualitativa**, l'entrevista és la tècnica de recollida de dades per excel·lència en el marc d'aproximacions metodològiques qualitatives. En concret, s'entrevistarà a tres docents del centre, de diferents especialitats, per conèixer el punt de vista sobre la problemàtica plantejada, com ha canviat al llarg del temps, quines creuen que són les millors mesures per fomentar l'ús del català...

6.3. Aspectes ètics

En aquesta recerca cal tenir en compte diversos aspectes ètics per garantir la protecció i el respecte de les persones involucrades. En primer lloc, s'ha informat el centre, a l'alumnat i a les famílies. Llavors, s'explicarà que els qüestionaris són anònims i no podré saber de qui són les respostes, és a dir, es preserva la privadesa i s'eviten conseqüències negatives d'una possible divulgació d'informació personal. Dit això, per una banda, a les famílies de l'alumnat menor d'edat, a través del *Formulari de Google*, se li envia un consentiment que han de signar i per l'altra, els i les majors d'edat s'encarregaran de signar-ho. D'aquesta manera és té un consentiment.

D'altra banda, pel que fa a les entrevistes, s'explicarà als i les docents entrevistades que només jo, com a investigador, coneixeré la seva identitat i per tant, la persona participant manté en l'anonimat. De fet, com explica Valero (2018) "La majoria de vegades, en recerca, no és rellevant recollir el noms, cognoms, telèfons, adreces, etc., per tant, eviteu aquestes dades. És a dir, anonimitzeu-les".

En definitiva, se serà transparent amb els objectius, mètodes i els procediments de recerca utilitzats en el treball, sempre proporcionant informació clara i comprensible als participants sobre com s'utilitzaran les seves dades. A més, el treball és plenament objectiu i no s'entrarà a jutjar les opinions dels i les participants, simplement es tracta d'un estudi.

6.4. Estratègia analítica

Pel que fa a la tècnica quantitativa, a través del qüestionari es pretén obtenir una realitat fixa i mesurable i les dades es comparen numèricament i es poden analitzar, perquè d'alguna manera l'enquesta condiciona les respostes, no es treballa amb una gran quantitat de text com amb l'entrevista. A través d'aquesta tècnica s'aconseguirà un valor numèric de la presència del castellà com a llengua habitual a l'institut i de la llengua inicial, habitual i d'identificació de l'alumnat i al

mateix temps es donaran a conèixer altres variables com els referents lingüístics o si els participants opten pel canvi de codi. Tot això a través de taules i gràfiques es podrà contrastar de manera clara. De fet, l'enquesta és digital, es tracta d'un *Formulari de Google*, perquè a banda de ser més beneficiós pel medi ambient, l'anàlisi de resultats és molt més ràpid, perquè et genera gràfiques amb els resultats o si més no, si la resposta no és tancada, tens un *Excel* amb les respostes molt ben ordenades i que a més pots filtrar les dades. D'aquesta manera, es pot veure clarament quina és la llengua materna de les persones que s'identifiquen amb la llengua catalana.

Pel que fa a les entrevistes, primerament es volien gravar i posteriorment fer una transcripció. Tanmateix, la limitació temporal i no poder trobar-me presencialment amb les docents, ha fet que l'entrevista s'hagi desenvolupat a través d'un *Formulari de Google*, on les docents han contestat una sèrie de preguntes. Dit això, com que la l'entrevista s'ha fet digitalment no m'ha calgut fer la transcripció, l'ha generat l'ordinador. A través d'aquesta estratègia, la de la transcripció, com explica Ritchie (2003) s'identifiquen els conceptes o categories que, un cop recollits de manera codificada, esdevindran els elements clau del procés. Per inspeccionar aquest material es poden utilitzar dues eines metodològiques, però considero que la de les matrius és la més útil, perquè és "una estructura organitzada que sorgeix de l'encreuament de diverses files amb diverses files i columnes. A les files trobarem unes variables i a les columnes unes altres. En l'encreuament de les dues entitats es dipositarà la informació clau del sistema" (Valero, 2018).

6.5. Anàlisi de la implementació de la planificació del treball de camp

- Primer de tot, es va fer una posada en coneixement i consentiments de l'estudi a realitzar a tots els implicats/es: equip directiu, professorat, alumnat i famílies. Així doncs, es va presentar la proposta al centre (equip directiu i mentora), per veure si estaven d'acord amb allò que plantejava.

Dit això, inicialment, volia passar el qüestionari a tot l'institut, però hi ha més de 600 estudiants i no disposava de prou temps. Llavors, un cop determinats els alumnes (**els i les alumnes de 1r i 2n de Batxillerat**) se'ls va informar del propòsit de l'estudi, així com a les seves famílies, que rebran una autorització. **Això es va fer de l'1 al 19 d'abril**. Llavors, es va obrir el qüestionari per a l'alumnat, **el dia 29 i 30 d'abril**.

- Elaboració del qüestionari amb el *Formulari de Google*. **Del 22 al 26 d'abril**.
- Realització dels qüestionaris per part dels estudiants seleccionats. Com he dit anteriorment, **el 29 i 30 d'abril**.
- Anàlisi de resultats dels qüestionaris, **del 3 al 7 de maig**.
- Selecció dels professors/es a entrevistar amb l'ajut de la meva mentora. **El 2 de maig em vaig reunir amb ella**, perquè em va assessorar en l'elaboració de les preguntes per a l'entrevista.
- Realització de les entrevistes al professorat. L'entrevista va ser envidada i contestada **del 8 a l'11 de maig**.
- Anàlisi de les entrevistes. **Del 13 al 15 de maig**.
- Redacció i edició de l'esborrany del treball final de màster. **Del 16 al 24 de maig**. Es va focalitzar l'atenció en la discussió i reflexió sobre les conclusions i línies de futur.

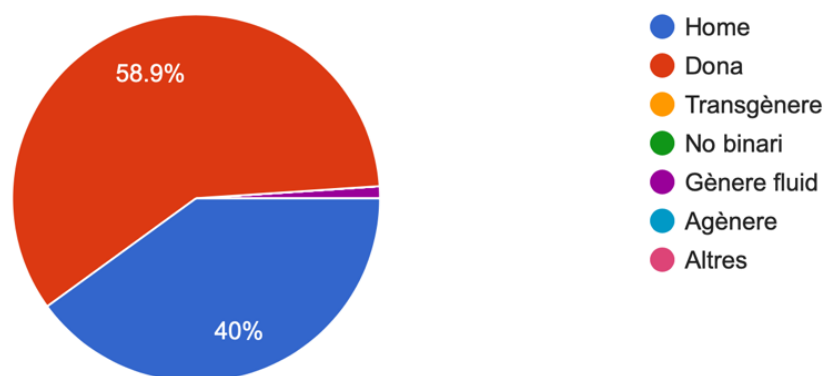
Per concloure, referent a la metodologia emprada, en concret als qüestionaris, l'inconvenient més gran és que els participants se sentin pressionats a respondre d'una manera determinada, per exemple de la manera que s'espera que responguin o de la forma que es creu que és socialment correcta. Per contra, treballar amb els *Formularis de Google* és una gran manera d'enfocar una investigació d'aquest estil, perquè et permet recollir un gran nombre de dades de manera instantània i generant un resum de les respostes, facilitant així l'anàlisi dels resultats.

7. Resultats del procés d'anàlisi

Pel que fa a les **tècniques quantitatives** s'ha utilitzat l'instrument per antonomàsia, el qüestionari, que s'ha passat a tot l'alumnat de Batxillerat del centre. Per ser més concret, a **95 participants**, dels quals **38 són homes (un 40%)**, **56 són dones (58,9%)** i **1 (1,1%)** es considera **gènere fluid**. Pel que fa a les dones, **46 de 56, és a dir, el 76,79%** té el **atalà com a llengua inicial, habitual, habitual al centre i d'identificació**. En canvi, aquest percentatge disminueix molt en quant als **homes**, ja que tan sols 18 dels 38, és a dir, el **47,37%**, té el català com a llengua inicial, habitual, habitual al centre i d'identificació.

Gènere

95 responses

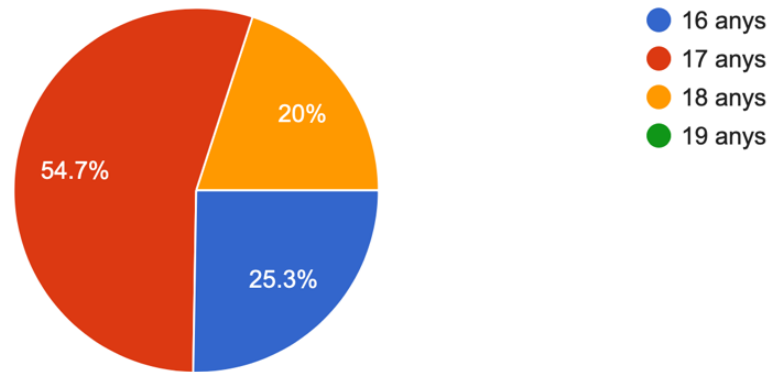

Gràfic 1. Gènere de l'alumnat

Referent a l'edat dels i les participants, n'hi ha **24 (25,3%)** que tenen **16** anys, **52 (54,7%)** en tenen **17** i **19 (20%)** en tenen **18**. Per ser més concrets, **45** estudiants són de 1r de Batxillerat i **50** de 2n, per tant, la representació de cada curs és similar.

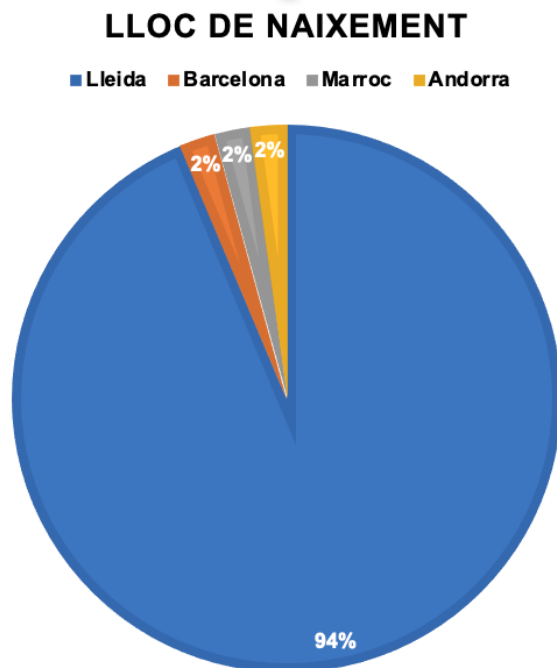
Edat

95 responses

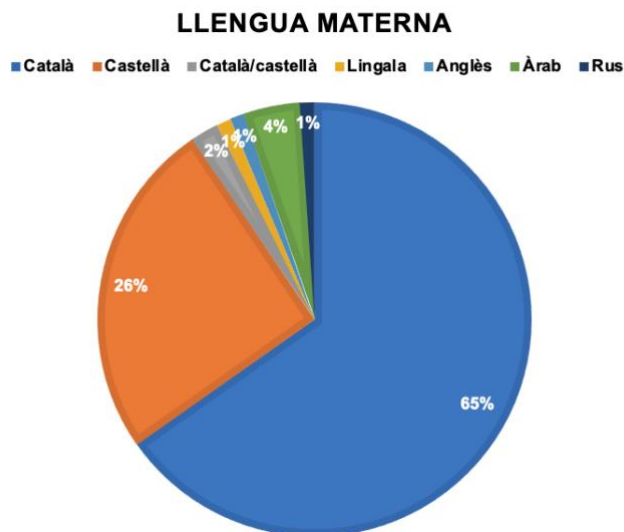
Gràfic 2. Edat de l'alumnat

A continuació, es presenta l'origen de l'alumnat, és a dir, la ciutat, poble o país de procedència, una variable que pot influenciar bastant la tria lingüística. Dit això, s'ha concretat que el **88,5%** dels i les participants han nascut en zones on el català és la llengua pròpia. Per ser més concrets, la major part dels i les alumnes han nascut a **Lleida, 89 (94%), 2 a Barcelona, 2 a Andorra i 2 al Marroc**, l'únic lloc on no es parla el català.

Gràfic 3. Lloc de naixement de l'alumnat

Referent a la **llengua inicial** de l'alumnat, és a dir, la materna, s'ha donat que la majoria, el **62 (65%)** té el **català** com a llengua primera. Dit això, n'hi ha **2 (2%)** que afirmen tenir el **català i el castellà** com a L1. D'altra banda, el **castellà** com a llengua inicial representa el **25%**, ja que **24** alumnes comenten que la tenen com a inicial. A més, cal afegir **4** estudiants que tenen l'**àrab** com a llengua materna (cal recordar que hi ha 2 participants nascuts al Marroc) i **1 l'anglès, un** altre el **rus** i finalment **un** que té el **lingala**, una llengua que es parla al nord de la República Democràtica del Congo i en una gran part de la República del Congo, entre d'altres.

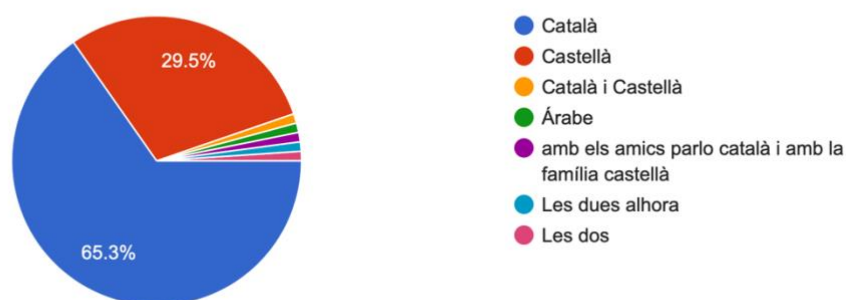

Gràfic 4. Llengua materna de l'alumnat

Referent a la llengua d'ús habitual, es pot apreciar que **62 (65,3%)** comenten que tenen el **català**, **28 (29,5%)** el **castellà** i **4 ambdues**. Per últim, **un** participant té l'**àrab**. Dit això, dels **28** que tenen el **castellà** com a llengua habitual, **25** tenen el **castellà** com a llengua **materna**, tret de dos que tenen l'àrab i un l'anglès. També, cal dir que el rus té el castellà com a llengua habitual.

Quina és la teva llengua d'ús habitual?

95 responses

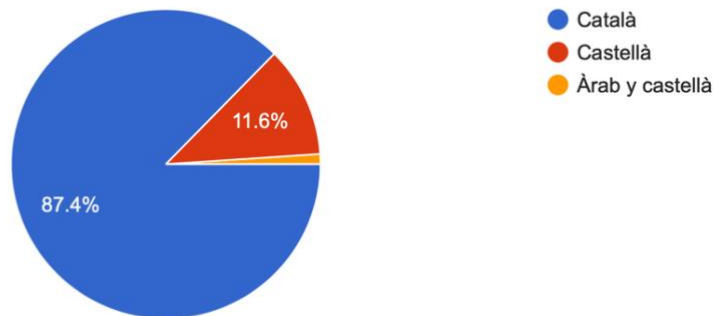

Gràfic 5. Llengua habitual de l'alumnat

Pel que fa a la llengua d'ús habitual al centre, gran part dels alumnes, concretament **83 (87,4%)** afirmen que utilitzen el **català**. D'altra banda, **11 (11,6%)** interactuen en **castellà** i **1** en **àrab** i **castellà**.

Quina és la teva llengua d'ús habitual al centre?

95 responses

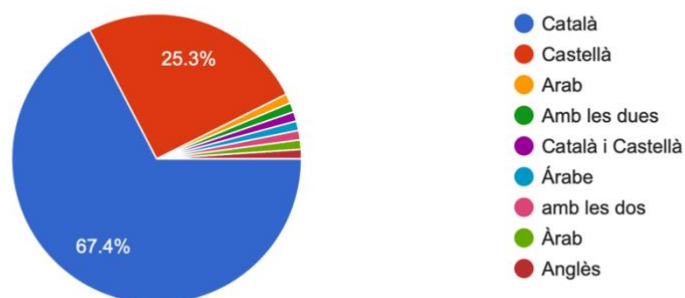

Gràfic 6. Llenqua d'ús habitual al centre

Els resultats mostren que **64 (67,4%)** participants s'identifiquen amb la **llengua catalana**, **24 (25,3%)** amb la **llengua castellana**, **3 amb ambdues**, **3 amb l'àrab** i **1 amb l'anglès**. Dit això, referents als i les que s'identifiquen amb el castellà, cal remarcar que dels **24, 21 (87,5%)** tenen el **castellà** com a **llengua inicial**. Els tres restants tenen el lingala, el rus i l'àrab com a maternes. Per tant, **no hi ha cap participant** que tingui el **català com a L1** i s'identifiqui amb el castellà.

Amb quina llengua t'identifiques?

95 responses

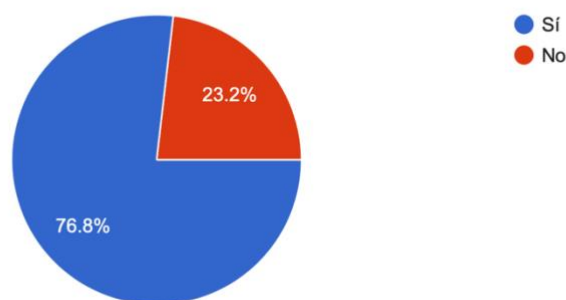
Gràfic 7. Llenqua d'identificació de l'alumnat

Seguidament, es demana als i les participants (sobretot interessa els que tenen el català com a L1) si canviaven de codi amb una persona castellanoparlant o

immigrant. Tal com mostra el següent gràfic, la majoria dels i les enquestades, **73 (76,8) canvien de codi**, mentre que **22 (23,2%) no ho fan**. Dels 73 que canvien de codi, **51 (69,9%)** tenen el català com a llengua inicial. Dit això, referent als que no canvien de llengua, només **11 catalanoparlants** (tenen el català com a llengua materna, habitual i d'identificació) **no canvien de llengua**, gran diferència respecte als **51 que sí** que ho fan. Per concloure, dels 11 restants que no canvien de llengua, cal dir que són participants que solen parlar en castellà i que per tant, no canvien de llengua.

Canvis de llengua amb una persona castellanoparlant o immigrant?

95 responses

Gràfic 8. Alumnat que canvia de codi

A continuació, es demanava per què **canvien o no de llengua** i com s'ha mencionat en l'apartat anterior, **11 expliquen que no ho fan** perquè **ja parlen en castellà**. Referent als **11 que tampoc** ho canvien però són **catalanoparlants**, els motius generals són "perquè a Catalunya es parla en català, si veig que m'entenen continuo en català, perquè parlo català..." [Vegeu Investigació quantitativa: enquesta a l'alumnat]. Dit això, d'aquests **11, cal comentar que 8 són dones, és a dir, el 72,73%**. D'altra banda, en quant als que sí que canvien de codi, les raons més habituals són: "perquè fer-los sentir més còmodes, perquè no l'entenen, millora la comunicació..."

Llavors, l'enquesta continua amb la següent pregunta: Quins són els teus o les **teves referents** i quina llengua utilitzen? I la resposta que més predomina **sol**

ser els pares/família i parlen o bé català o castellà, la presència és força similar. Tanmateix, per no estendre l'anàlisi de resultats i no excedir-se en la llargada del treball, totes aquesta respostes es mostraran en els annexos.

Una altra pregunta de caire qualitatiu és la penúltima del qüestionari: Quins són **els llocs/ambients/activitats on passes més temps** (per exemple: el futbol) i quina llengua s'hi parla? En línies generals, **el futbol és una activitat que es repeteix força i tot i que predomina l'ús del català, la presència del castellà també és habitual**. Pel que fa a la resta d'activitats, com altres esports o activitats diverses, es poden veure aquí [Investigació quantitativa: enquesta a l'alumnat pàg. 41].

Per concloure l'enquesta, es demanava als i les participants si creien que la llengua catalana s'ha de promocionar o s'està exagerant. A més, es donaven quatre respostes fixades, com es poden veure en el gràfic que s'adjunta a sota:

Creus que el català s'ha de promocionar o s'està exagerant?

95 responses

Gràfic 9. Opinions de l'alumnat sobre la promoció del català

Així doncs, el **62 (65,3%)** alumnes creuen que la llengua catalana **s'ha de promocionar**. D'aquests 62, 49, és a dir, el 79% té el català com a llengua inicial, habitual, habitual al centre i d'identificació. Llavors, **dos** persones afirmen **que no cal fer difusió** i que se n'està fent un gra massa i una d'aquestes té el català com a inicial habitual, habitual al centre i d'identificació. D'altra banda, **9 (9,5%)**

prefereixen parlar en castellà. D'aquests 9, 1 té el català com a inicial habitual, habitual al centre i d'identificació, 1 el lingala com a inicial i 1 l'àrab. Seguidament, per tancar amb les respostes fixades, **20 (21,1%)** comenten que **els hi és igual.** D'aquests 20, 9, és a dir, gairebé el 50%, tenen el català com a inicial habitual, habitual al centre i d'identificació. Pel que fa a la resta, n'hi ha un amb l'àrab i un altre amb anglès com a llengua inicial i 8 amb el castellà. Per concloure, s'han escrit dues respostes alternatives, **un comenta que el català l'ha de parlar qui vulgui i l'altre que no té sentit promocionar amb anuncis.**

Pel que fa a les **tècniques qualitatives**, com a instrument s'ha optat per l'entrevista, que de moment s'ha passat a tres tutores de 1r de Batxillerat i que imparteixen classe als dos cursos i a totes les aules. Una professora és de l'especialitat de català, l'altra d'alemany i l'última és de castellà.

La professora de català porta 9 anys al centre, la d'alemany 30 i la de castellà 7. Llavors, se'ls hi pregunta com veuen la situació de la llengua catalana en general, si creuen que és preocupant o, per contra, se n'està fent un gra massa. Les tres professionals coincideixen que **la situació és preocupant o molt preocupant i que la llengua catalana està minoritzada i que necessita un impuls institucional i consciència dels i les seves parlants.** A continuació, els hi he comentat que l'enquesta que he fet determina que el 87% dels seus alumnes utilitza el català com a llengua habitual al centre. La docent de català i la d'alemany comenten que no és així i que elles (com vaig detectar durant l'observació no participant) senten que els i les alumnes parlen molt en castellà. D'altra banda, se'ls hi ha demanat quina podria ser l'explicació a que tot i haver-hi tants catalanoparlants al centre, cada cop sigui més freqüent l'adopció del castellà. Elles comenten que hi ha **molta diversitat a les aules** i per un sentit equivocat de comoditat es decanten pel castellà i si hi ha immigrants encara més. Creuen que **l'ús de les xarxes socials no ajuda a parlar català** i com que **poden viure en castellà, ho troben més pràctic** i van abandonant la seva llengua. Pel que fa al canvi de tendència en els darrers anys, comenten que a les hores no lectives el castellà és més usual i que per tant, **han detectat un**

canvi, sobretot la docent d'alemany, que fa 30 anys que està al centre i que **confirma que cada cop se sent parlar més el castellà**. Per concloure, se'ls hi ha demanat possibles **mesures** a adoptar per part dels instituts o del Departament d'Educació per fomentar el català com a llengua habitual. Una d'elles opta per **fer-lo obligatori i necessari**. Una altra creu que els **docents han de ser un model a seguir, sempre han d'usar el català (no respondre en castellà)** i han d'advertir als i les alumnes que la llengua vehicular és el català. Dit això, l'altra professional aposta **per la promoció de la cultura infantil i juvenil** en català i creu que la plataforma 3cat és una bona eina.

8. Discussió dels resultats

Referent a les entrevistes fetes a les docents, cal dir que es parteix de l'article *A les aules: Escoles i instituts noten que el català cada cop és percebut com a menys necessari*, on Gemma Camps, mostra la visió de deu docents d'escola i d'institut de la zona de Manresa que valoren la davallada de l'ús del català entre els joves. Gràcies a les diferents perspectives dels professionals es mostren quins factors afavoreixen la imposició del castellà, si els i les alumnes són prou competents en llengua catalana, canvis que es podrien fer, la importància de les aules d'acollida, les ràtios... Una de les docents entrevistades per Camps, l'Anna Vilarmau, comenta que "la comunitat educativa no només són els i les mestres. Cal una consciència col·lectiva". De fet, les docents del centre on he desenvolupat l'estudi també ho creuen, són conscients que elles han de ser referents, però cal que l'alumnat entengui la situació. També en aquest estudi, Xavier Rodríguez, de l'Escola Bages comenta que en el seu centre tenen un 47% de famílies catalanes, però, segons en quin context, utilitzen una altra llengua. Al centre estudiat aquest percentatge encara és més elevat, del 65%. Altrament, del 76,8% que canvien de llengua, trobem que el 51% té el català com a llengua materna, habitual i d'identificació. Per contra, Francesc Delis, de l'Institut Lacetània afirma que les xarxes socials condicionen: "cada vegada es comuniquen més en castellà, a nivell familiar i per la pressió externa de les xarxes socials". Sense anar més lluny, algunes de les docents que he entrevistat també ho comentava, ja que creuen que la presència del català a les xarxes és baixa i que és un dels factors que afavoreix l'adopció del castellà.

D'altra banda, Plataforma per la llengua, amb l'*Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya*, pretén analitzar els hàbits lingüístics d'alumnes d'escoles i instituts, per detectar en quin grau es fa servir el català als centres educatius dels municipis més grans de tot Catalunya, que representen dos terços de la població de Catalunya i són els territoris on es percep especialment aquest predomini del castellà. L'estudi té en compte el 61% de la població de Catalunya. Dit això, **els resultats mostren que només el**

14,6% de les converses als patis d'institut de les zones urbanes de Catalunya són en català. A més, en els municipis de condició lingüística ambiental mitjana, és a dir, d'entre 200.000 i 100.000 (Lleida forma part d'aquest grup), el català als patis de secundària representa un 11,77%, per sota de la mitjana de l'estudi. Per contra, al centre on he dut a terme l'estudi, la llengua catalana representa un 87,4%, per tant la diferència és abismal.

Referent a l'EULP del 2018 feta a les terres de Ponent, cal recordar que el català és la llengua inicial del 47,9%, la d'identificació del 55,4% i l'habitual del 57%. El castellà, en canvi, representa el 28,4%, el 21,5% i el 22,5% respectivament. Així doncs, **els percentatges que presenta el castellà en la investigació feta a l'institut són similars, amb un 26% com a materna, un 25,3% com a llengua d'identificació i un 29,5% com a llengua habitual.** Pel que fa al català, **els valors són més elevats (d'entre un 10 a un 12% aproximadament) en el centre lleidatà, perquè el català és la L1 del 65% de l'alumnat, la d'identificació del 67,4% i l'habitual d'un 65%.**

L'any 2022, el Departament de Drets Socials va publicar l'*Enquesta a la joventut de Catalunya*, que es realitza entre els i les joves de 15 a 34 anys. En aquest qüestionari es mostra la llengua d'origen dels entrevistats, la seva procedència, la llengua habitual, la llengua amb la parella, fills/es, amb els amics/es, a la feina/institut/universitat i amb algú que no coneix. Aquestes dades es presenten desglossades per sexe, grups d'edat i per àmbit territorial. De fet, referent al sexe, l'anàlisi fet pel Departament de Drets Socials mostra que **només el català**, tot i que per molt poca diferència, és la llengua habitual de l'11,8% dels homes i de l'11,5% de les dones. En resum, aquesta tendència canvia **en la meva recerca**, ja que **el català com a llengua habitual té més presència entre les dones.** D'altra banda, en el meu formulari es demanava per què canvien o no de llengua i dels **11 catalanoparlants que no canvien de codi, cal comentar que 8 són dones, és a dir, el 72,73%.** Per contra, en l'Enquesta a la Joventut, el jovent, quan ha de triar la llengua amb la qual s'adreçarà amb un desconegut/da, es mostra que el 6,4% dels homes i les dones mantenen el català. Llavors, queda

palès que en el meu estudi, la **presència del català entre les dones és més elevada del que es podia esperar.**

Dit això, continuant amb l'Enquesta a la Joventut, **només el català com a llengua habitual a les terres de Ponent equival al 29,9%**, i només el **castellà el 9,9%**. Per contra, en l'estudi que jo he fet a un centre educatiu de Lleida, el **català com a llengua habitual representa el 65,3% i el castellà el 29,5%**. Dit això, també en l'estudi del Departament de Drets Socials, es mostra que el català com a llengua habitual entre els i les joves, respecte al 2007 fins al 2022, ha passat d'un 39,4% al 25,1%, mentre que el castellà és manté estable. Així doncs, els percentatges d'ús del català en l'estudi que he realitzat són força diferents i bastant favorables a la llengua catalana en comparació amb el del Departament de Drets Socials.

Per concloure, el resultat més inesperat de l'estudi és que s'hagi donat que el **87,4% dels i les estudiants afirmen que el català és la seva llengua habitual al centre.** Aquest percentatge doncs, és molt nombrós i marca una bona salut de la llengua catalana en aquest institut. Per exemple, en l'Enquesta a la Joventut, si ens fixem en el jovent de les terres de Ponent, només el català com a llengua parlada a la feina/institut/universitat representa tan sols el 32,4% i per tant, la diferència és molt notable. Tanmateix, ni jo ni les docents entrevistades creiem que sigui real, perquè hem detectat una alta presència del castellà com a llengua de comunicació. De fet, la meva problemàtica parteix d'aquesta impressió. No obstant això, podria ser que el castellà es parli més a l'ESO i que a Batxillerat la presència del català sigui realment la que ens mostra l'enquesta. Així doncs, aquest percentatge del 87,4%, a banda de ser inesperat, també cal afegir que els valors que s'imaginaven a l'inici no s'han donat, ja que es creia que seria un valor molt més baix.

9. Conclusions

9.1. Grau d'assoliment dels objectius

L'objectiu general d'aquesta recerca és conèixer i valorar la situació del català a l'institut i s'ha aconseguit gràcies a l'enquesta que ens ha donat valors numèrics. Com s'ha dit anteriorment, aquest objectiu es desglossa en els següents objectius específics:

- Identificar els factors que contribueixen al predomini o a la presència del castellà com a llengua habitual entre l'alumnat, sobretot el que té el català com a llengua materna. A través de l'enquesta i la valoració de les docents s'ha pogut comprovar quines són les variables condicionen la tria lingüística.
- Conèixer la perspectiva del l'alumnat de l'institut vers la situació del català en general, és a dir, valorar la seva consciència lingüística. S'ha pogut fer i a més, tenint un valor numèric, gràcies a l'enquesta.
- Conèixer la perspectiva dels i les docents de l'institut, tant dels de català com els d'altres especialitat, vers aquesta situació. Gràcies a l'entrevista, s'ha donat a conèixer la perspectiva del professorat.
- Comprovar, a través dels i les docents, si aquesta tendència ha evolucionat al llarg dels anys. Gràcies a l'entrevista, s'ha donat a conèixer com les docents veuen l'evolució de la problemàtica plantejada.

9.2. Confirmació o refutació de les hipòtesis inicials

En primer lloc, es dona a conèixer la presència del català en un centre de Lleida i si la irrupció del castellà és o no és molt elevada. Així doncs, gràcies als resultats de l'enquesta s'ha de refutar la hipòtesis inicial, perquè al centre, la llengua d'ús habitual de la major part de l'alumnat de Batxillerat, concretament del 87,4% és

el català. Tot i això, a l'entrevista, les docents creuen que aquest valor numèric no reflecteix la realitat del centre i any rere any, el castellà pren força com a llengua preferent de relació.

Dit això, dels **28** que tenen el **castellà** com a llengua habitual, **25** tenen el **castellà** com a llengua **materna**, tret de dos que tenen l'àrab i un l'anglès. Llavors, referent als i les que s'identifiquen amb el castellà, cal remarcar que dels **24**, **21 (87,5%)** tenen el **castellà** com a **llengua inicial**. Els tres restants tenen el lingala, el rus i l'àrab com a materns. Per tant, **no hi ha cap participant** que tingui el **català com a L1 i s'identifiqui amb el castellà**. Tal com mostra el següent gràfic, la majoria dels i les enquestades, **73 (76,8) canvien de codi**, mentre que **22 (23,2%) no ho fan**. Dels 73 que canvien de codi, **51 (69,9%)** tenen el català com a llengua inicial. Dit això, referent als que no canvien de llengua, només **11 catalanoparlants** (tenen el català com a llengua materna, habitual i d'identificació) **no canvien de llengua**, gran diferència respecte als **51 que sí** que ho fan. Per concloure, dels 11 restants que no canvien de llengua, cal dir que són participants que solen parlar en castellà i que per tant, no canvien de llengua. En resum, tal com mostren Galindo i Vila (2009) els **catalanoparlants tenen la costum de canviar de codi**, a diferència dels castellans, que mantenen la llengua.

A continuació, es coneixen quines són les variables (gràcies a l'enquesta i també a l'entrevista a les docents) que determinen la tria lingüística a l'institut. Com s'esperava tenint en compte els estudis previs, la **llengua materna** és un factor determinant, ja que per exemple, dels 24 que s'identifiquen amb el castellà, 21, és a dir, el 87,5% té aquesta llengua com a L1. Pel que fa al **gènere**, de les **56 dones** que han participat en l'enquesta, **46, és a dir, el 76,79% té el català** com a **llengua inicial, habitual, habitual al centre i d'identificació**. Per contra, dels **38 homes** entrevistats, tan sols **18, és a dir, el 47,37%**, tenen el **català** com a **llengua inicial, habitual, habitual al centre i d'identificació**. Així doncs, tot i que hi ha 18 dones més, la **diferència és notable, de gairebé un 30%**. Per tant, es pot afirmar que **les dones parlen més el català que els homes** (en aquest

estudi). En resum, aquests valors, tenint en compte l'Enquesta a la Joventut de Catalunya, no s'esperaven, perquè els homes joves, tot i que per poc, utilitzen la llengua catalana habitualment que les dones. Per concloure, les docents coincideixen en què les **xarxes socials no són beneficioses** per al català, ja que és un espai on els i les adolescents hi passen moltes hores i gran part del contingut és el català. No obstant això, en la pregunta dels àmbits més freqüents de l'enquesta, s'esperava una presència abundant de les xarxes socials i de fet, no apareix en cap de les respostes.

9.3. Futures línies d'investigació

Com s'ha anat dient, el temps ha estat el màxim condicionant que he tingut, perquè m'ha limitat molt a l'hora de treballar i no he pogut estudiar tot el volum que voldria. És per això que vaig haver de delimitar l'objecte d'estudi i centrar-me només en Batxillerat. Aquesta limitació fa que l'estudi no sigui tot el representatiu que hauria volgut. Així doncs, de cara a una futura investigació, perquè sigui més representativa, m'agradaria poder ampliar la mostra d'estudi a tot l'institut, és a dir, ESO i Batxillerat. De fet, crec que els resultats serien diferents, perquè em dona la impressió⁸ que als cursos de l'ESO la presència del castellà és major.

Pel que fa a les entrevistes a les docents, m'hauria agradat poder contactar amb més professionals, com el personal PAS o professors itinerants que han estat per la zona i gràcies a la seva experiència, es podria tenir una visió encara més complexa de la situació estudiada.

⁸ Aquesta impressió prové de les converses que he sentit pels passadissos i pel pati mentre estava fent les pràctiques.

D'altra banda, considero que s'hauria d'haver aprofundit en si les estratègies del centre i d'ensenyament per fomentar l'ús del català entre l'alumnat són efectives o si s'apliquen. A més, s'ha comentat que una de les variables que condiciona la tria lingüística és les competències lingüístiques dels i les aprenents. Per aquest motiu, en una futura investigació es consultaria el nivell de l'alumnat en llengua catalana i valorar així, si aquesta variable condiciona o no.

10. Bibliografia

Aramendi, P., Arburua, R., & Bujan, K. (2017). Los procesos de aprendizaje de los estudiantes en riesgo de exclusión educativa. *Revista Española de Pedagogía*, 75, 219-237.

<https://www.revistadepedagogia.org/rep/vol75/iss267/19/>

Boletín Oficial del Estado. (2022). *Ley 8/2022, de 9 de junio, sobre el uso y el aprendizaje de las lenguas oficiales en la enseñanza no universitaria*. Extret de:

<https://www.boe.es/eli/es-ct/l/2022/06/09/8>

Departament de Cultura. (2021). Català, youtubers i instagramers. Un punt de partida per promoure l'ús de la llengua. Extret de:

<https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxius/29-btpl-catala-youtubers.pdf>

Equip Editorial (17 de desembre de 2023). Les instagramers catalanes que has de seguir. *11onze*. Extret de:

<https://www.11onze.cat/magazine/instagramers-catalanes-seguir/>

Galindo, Mireia i Vila, F. Xavier. (2009). Els factors explicatius dels usos lingüístics informals entre l'alumnat català: llengua inicial, xarxes socials, competència i llengua vehicular d'ensenyament. *Noves, SL: Revista de Sociolingüística*. Extret de:

https://www.gencat.cat/llengua/noves/noves/hm09hivern/docs/Galindo_vila.pdf

García, L. [Laura]. (7 de juliol de 2023). El català, en bon estat a Lleida. *SEGRE*.

https://www.segre.com/ca/societat/230707/el-catala-bon-estat-lleida_190081.html

[GENCAT]. Departament de Cultura. (2024). *L'EULP 2018. Resultats a les terres de Ponent, l'Alt Pirineu i l'Aran*. Extret de:

https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/matinals-de-llengua/eulp-2018-resultats-ponent-alt-pirineu-aran/

[GENCAT] Departament de Drets Socials. (2024). *Enquesta a la joventut de Catalunya 2022. Resultats estadístics*. Extret de: https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/joventut/observatori_catala_de_la_joventut/enquesta_joventut_Catalunya/resultats_estadistics/

Generalitat de Catalunya. (2023). Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol (BOE 172 i DOGC 4680, tots dos de l'endemà, i suplement núm. 16 del BOE en llengua catalana, de 21 de juliol), de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Extret de: https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/legislacio/recull_de_normativa/ensenyament/arxius/ens_estatut2006.pdf

Institut Manuel de Montsuar. (2015). *Projecte lingüístic de centre*. Extret de http://insmontsuar.cat/carpetes_web/Documents/curs19_20/PL2019.pdf

Plataforma per la llengua. (2019). *Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya*. Extret de: https://www.plataforma-llengua.cat/media/upload/pdf/estudi-socilinguistic-patis-web-ok_1630936308.pdf

Serra, L. [Laura]. (12 d'agost de 2023). Com millorar el teu català sense sortir de casa: 10 "influencers" de la llengua. *Diari ARA*. Extret de: https://www.arabalears.cat/suplements/millorar-catala-sortir-casa-10-influencers-llengua_130_4777324.html?utm_source=twitter&utm_campaign=hootsuite&utm_medium=social

Valero, S. (2018). L'informe d'investigació. A J. Meneses (Ed.), *Intervenció educativa basada en evidències científiques*. Universitat Oberta de Catalunya

11. Annexos

11.1. Investigació quantitativa: enquesta a l'alumnat

Sexe	Edat	Origen	LI. inicial	LI. habitual	LI. habitual al centre	LI. d'identificació	Canvi de codi	Justificació canvi de codi	Referents	Àmbits-llocs-activitats freqüents	Consciència
Dona	17 anys	Lleida	català	Català	Català	Català	Sí	per la meva iaia, ja que es sent més comoda	la meva família, català i castellà	institut i volei, català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Home	17 anys	Lleida	Castella	Castellà	Castellà	Castellà	No	Em sentó mes comode	Pares	Gimnas i utilitzo castella	Prefereixo parlar en castellà
Dona	17 anys	Lleida	català	Català	Català	Català	No	perquè estem a Catalunya i es la llengua que es parla aquí	Uns cantants 31Fam, parlen i canten en català	volei, en català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Home	17 anys	Lleida	Castellà	Castellà	Castellà	Castellà	No	Perquè no importa qui sigui		Fora amb els amics, parlo castellà	Sí, és la llengua dels catalans/es i

												s'ha de matenir viva
Dona	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Potser depèn de la persona no m'enten si parlo català	Messi	Català		Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	17 anys	Lleida	El català	Català	Català	Català	Sí	Normalment no la cambiava pero ara que ja me acostumat a parlar amb aquella persona ja em surt parlar castellà amb ella , pero amb molt poca gent, normalment igualment que parlin castellà jo parlo en català	Els meus pares, el pare català i la mare català i castellà	En l'institut i s'hi parla català i castellà		Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	17 anys	Lleida	Castella	Castellà	Castellà	Castellà	No	Porque es el primer que el surt	El meus pares, Castella	Casa, clase i gimnas I pelo Castella		Prefereixo parlar en castellà
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	perque es la que sempre he parlat	mons pares i parlen català	al institut i al carrer i parlo català		M'és igual

Dona	17 anys	Alpicat	Català	Català	Català	Català	Sí	Perquè em surt natural	El pare i la mare cat	català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Si sé que no saben parlar català i se'ls presenta una dificultat per entendre'm no em costa canviar de llengua.	Els meus avis. Català.	Discoteques, Pubs.. Normalment castellà.	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Home	18 anys	Lleida	Castellà	Castellà	Català	Castellà	Sí	Per poder millorar la comunicació	Utilitzen anglés	Voleibol i una barreja de català i castellà	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	17 anys	A Lleida	Castellà	Castellà	Català	Castellà	No	Perque ja parlo el castellà	Els pares, castellà	A volei, català	M'és igual
Home	17 anys	Lleida	Castellano	Castellà	Català	Castellà	No	No perque directament acostumo a parlar castellà	No tinc referent	castellà	Prefereixo parlar en castellà

Dona	17 anys	Lleida	Castellà	Castellà	Català	Català	Sí	Es fa més còmode, i com parlo els dos habitualment, m'és igual	la meva padrina i castellà	Judo, castellà	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Home	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	No	Perque estem a Catalunya i es parla en català	.	Al conservatori, català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Home	17 anys	lleida	català	Català	Català	Català	Sí	perque es senti més comodo	català	al gimnas	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Home	16 anys	Lleida	Catalana	Català	Català	Català	Sí	Depen de amb quin idioma acostuma parlar la persona	Els avis catala, els pares catala i els yayos castella	Catala normalment	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	17 anys	Lleida	català	Català	Català	Català	Sí	perque aixi facilito la comunicació	els meus pares parlen catala	casa:catala, algunes amigues:castella o catala	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva

Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	doncs perque molts no entenen el català	els meus pares, mamare català i mompare castellá	a casa, català i castellá	M'és igual
Home	16 anys	Lleida	Rus	Castellà	Català	Castellà	Sí	Perque es més facil		el gimnas o el institut, catala a l'escala i al gimnas castella	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	16 anys	Lleida	català	Català	Català	Català	Sí	Si em parlen en català responc en català, si em parlen en castellà responc en castellà.	Els meus pares i parlen català.	Amb les amigues i parlo català.	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	16 anys	Lleida	Catala	Català	Català	Català	Sí	Per educació	pares	Futbol	Crec que ha de parlar-la qui vulgui
Dona	16 anys	Lleida	Catala	Català	Català	Català	Sí	si me parlen en castella contesta castella	Catala i castella	al insti i catala	M'és igual
Home	17 anys	Lleida	Català	Català	Castellà	Català	Sí	Normalment es depenent de la situació, normalment es com em sento	Normalment son streamers, i en quasi tots els casos es amb castella	Futbol. Amb castella	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva

								de comode parlant amb una persona.			
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Amb els meus avis i el meu novio. Perque el meu novio es de Nigeria, sap parlar català pero li costa més parlar-ho, pero ho enten bé.	Els meus pares, amb mi parlen català però entre ells dos castellà. I la meva avia, parlem castellà	A casa i a l'institut, català	M'és igual
Dona	17 anys	lleida	castella	Castellà	Català	Castellà	Sí	Jo si em parlen amb catala parlo catala i si em parlen castella dons castella	Els pares	volei, en catala	M'és igual
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Si no m'entenen parlo castellà com ells	Els pares	Amb els amics i a les activitats, parlo amb català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	16 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	No	Si m'entenen amb català parlo amb català sino	La meva família, català	Repas, català.	Sí, és la llengua dels catalans/es i

								canvio de llengua.			s'ha de matenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Castella	Castellà	Català	Castellà	No	Es depen de la persona i de com em parli ella, si directament em parla castella li parlare castella pero de normal si estem al institut en sortira parlarli en catala pero si ell em parla en castella li respondre en castella o viceversa	La meva familia, castella	les meves amigues, catala	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	17 anys	Barcelona	Castellà	Castellà	Català	Castellà	Sí	jo parlo amb l'idioma que hem parla qualsevol persona	Castella i Català (tutors,pares etc.)	catala	M'és igual
Dona	16 anys	lleida	catala	Català	Català	Català	Sí	perquè si me parlen amb castella contesto amb castella	els meus pares	al institut i catala	Sí, és la llengua dels catalans/es i

												s'ha de matenir viva
Home	16 anys	Lleida	Català	Català	Castellà	Català	Sí	facilitar a l'altre	pares	futbol, castellà		Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	17 anys	Lleida	Lingala	Castellà	Castellà	Castellà	Sí	Perque me surt aixi.	El meu professor de música sempre me ha parlat en català.	Gimnas o insti es parla castella.		Prefereixo parlar en castellà
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Si no m'enten canvio la llengua si m'enten no.	La meva padrina, parla català.	A totes parlo català.		Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	16 anys	lleida	castellà	Castellà	Català	Castellà	No	yo sempre parlo castellà però hem done igual parlar català si algu me parle	la meva àvia parla castellà	a l'institut català		No, se n'està fent un gra massa
Dona	17 anys	Al marroc	El arab	Castellà	Àrab y castellà	Arab	Sí	Per a fer-los sentir mes comodes	Sara vila	El institut,el català		Prefereixo parlar en castellà
Dona	16 anys	Lleida	Castellà	Català i Castellà	Català	Català i Castellà	Sí	Utilitzo ambdues llengües		Insitut català		Sí, és la llengua dels

								depenent de les persones, ja que amb algunes em sento més còmoda parlant una o l'altra llengua			catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	17 anys	Marroc	Árabe	Árabe	Castellà	Árabe	Sí	per fer les sentir mes comund		paso mes temps AMB els meus amics i ells parlen mes catella que catala	Prefereixo parlar en castellà
Home	17 anys	Andorra	Anglès	Castellà	Castellà	Anglès	Sí	Considero que facilitar el procés d'aprenentatge de qualsevol persona és mes important que respectar la identitat lingüística d'un territori	La meva Mare, Anglès	Al gimnàs, castellà	M'és igual
Home	18 anys	a Lleida	Castella	Castellà	Català	Castellà	Sí	per entendrens		basquet i se parle catala	M'és igual

Home	18 anys	Lleida	Catala	Català	Català	Català	Sí	Perque a mi no em costa res parlar en castella	Els meus pares que parlen catala	Amb els amics i parlo catala	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	costum	Els meus pares i parlen el català i castellà.	Ricard Vinyes, es parla català i castellà.	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	18 anys	Alpicat, Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Sovint, resulta més fàcil per la comunicació	Leo Messi (castellà), Jan Raich (català)	Futbol (majoritàriament castellà), Comitè Tècnic d'àrbitres (català), Institut (català), entre amics (català)	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Si em parlen amb castella contesto amb castella	Juliana canet	A tot arreu amb català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	17 anys	Lleida	El català	Català	Català	Català	Sí	Només els parlo amb Castella si no entenen el català	Els meus familiars i professors	A l'escola, extraescolars i a casa, sempre parlem en català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva

Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	No	Depen de com es dirigeixin si m'ho demanen amb educació no hi ha cap problema	Berta Aroca, Juliana Canet (català)	Al poble (català)	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	18 anys	Lleida	Castellà	Castellà	Català	Castellà	Sí	Perquè em pugui entendre	La meva mare, i parla castellà	A casa parlo castellà i amb molts amics parlo castellà, a l'institut parlo català i a anglès també parlo català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	No	Si m'entenen segueixo parlant el català, perquè és la llengua d'aquí	Ma mare, català	Institut, català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	17 anys	lleida	català	Català	Català	Català	Sí	em surt sol	angles	escola, gym, atletisme: català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Perquè entenc que entendran o aprendran	Influencers o famonos. Quasi	escola	Sí, és la llengua dels catalans/es i

								castella abans que català	tots parlen en anglés		s'ha de mantenir viva
Home	18 anys	Lleida	Català/Castellà	Català	Català	Català	Sí	Per a fer més fàcil la comunicació.	La meva mare utilitza català	Piragüisme (català)	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Si no enten el català i no ha pogut aprendre	La meva mare, català	Voleibol, català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	perquè si es necessari em puc adaptar a les necessitats de l'altra persona	El meu pare i la meva mare, que utilitzen el català	música, és parla català o a casa on també es parla català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	18 anys	Andorra	Castellà	amb els amics parlo català i amb la família castellà	Català	amb les dos	Sí	Al moment en que una persona hem parla em surt parlar el mateix idioma, per mi es mes fàcil parlar el mateix que parlar	Els meus pares son els meus referents i parlen castellà	On paso més temps es a l'institut i parlem català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva

								cadascun un diferent			
Dona	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Si enten el català no canvio d'idioma, però si fa poc que viu a catalunya o no es daqui el parlo amb el seu idioma.	La meva família (català)	institut i amb amigues (català)	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	17 anys	A Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Perque si me parlen en castellà els parlo en castellà	Mon pare i Messi, castellà.	Futbol, en català i castellà.	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Si la conversa comença amb català l'intento seguir amb català però sino amb un altre idioma	Utilitzen català	al meu equip de futbol s'hi acostuma a parlar castellà	S'ha de matenir però també penso que potser gastar diners amb anuncis em sembla poc útil
Home	17 anys	Lleida	Castellà i català	Les dues alhora	Català	Amb les dues	Sí	És mes conegut el castella i més probable que s'entengui	Castellà i català. Els meus referents son mons pares	Als entrenamens d'handbol i amb els amics de la	Sí, és la llengua dels catalans/es i

								millor. Tot i això, si prefereix parlar en català no tinc cap problema en canviar la llengua o a l'inrevès		platja. Parlo ambdues llengües	s'ha de mantenir viva
Home	18 anys	lleida	catala	Català	Català	Català	Sí	perque mentengui	pares	futbol, catala	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Home	18 anys	Espanya, Lleida	Àrab	Castellà	Castellà	Castellà	Sí	Per comoditat	Els meus pares que parlen àrab y la meva germana amb qui parlo castellà	El gimnàs o a casa, es parla generalment castellà	M'és igual
Home	17 anys	Lleida	Castella	Castellà	Català	Castellà	Sí	Perque intercambio de llengua	Rafael nadal castella	Tenis catala	M'és igual
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Perquè si no sap parlar català o prefereix parlar un altre idioma no tinc	Els meus pares, utilitzen el català	Rítmica català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva

								cap problema en canviar d'idioma			
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Depén de quina llengua em parlen contesto	Mama que parla català	Anar a comprar o aprendre algo Amb les amigues o de viatge parlo depen Amb la persona	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Castellà	Castellà	Català	Castellà	Sí	Perquè vull que l'altra persona pugui parlar en la llengua amb la que es senti més còmoda	Els meus pares, parlen castellà	A classe, català; a casa, castellà; quan quedo amb els amics en castellà i català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Català	Les dos	Català	Català	Sí	Perquè les praules surten més fàcils o penso que em poden entendre millor quan no saben el català.	Pare (castellà) i mare (català)	Al centre. Es parla català.	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Per entendre'ns, és educació		Institut - català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva

Dona	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Perquè estigui més còmode	La meva germana, utilitza el català	Acadèmia de ball, català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Depèn de la situació. Si m'entenen parlo en català si no en castellà o alguna altra llengua.	Els meus professors. La majoria parlen en català.	A l'institut parlo en català. A casa també, tot i que els meus pares parlen castellà entre ells. També faig teles aèries (circ). Allà s'hi parlen molta diversitat d'idiomes (català, castellà, anglès, croat...).	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	18 anys	Lleida	català	Català	Català	Català	No	sempre començo parlant en català, això si, si la persona no l'entèn canvio al castellà	la meva mare i utilitza el català	a música, el català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva

Home	17 anys	Lleida	Àrab	Castellà	Català	Àrab	Sí	Perquè hauriem de facilitar la comunicació i si una persona em parla amb un idioma li contestaré amb aquella llengua independentment del idioma	Cristiano Ronaldo Portugués	Futbol Castellà	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de mantenir viva
Dona	18 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Perquè trobo que no em suposa cap problema ja que parlo dos llengües principals, i no per deixar de parlar català un moment estic perdent cap valor lingüístic d'aquesta.	Parlen castella o anglès.	Amb els amics. Parlem les dues llengües: català i castellà.	No, se n'està fent un gra massa
Dona	17 anys	lleida	catala	Català	Català	Català	Sí	intento no fer-ho però em surt sol	pares	institut: catala	Sí, és la llengua dels catalans/es i

												s'ha de matenir viva
Dona	17 anys	Lleida	atalana	Català	Català	Català	No	No	Femke Bol, holandesa	Futbol, català		Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	16 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	hàbit	pares	A l'EOI intentem parlar l'idioma que fem, però... Català.		Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	em surt sol	la meva família	català		Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	17 anys	Lleida	Castella	Castellà	Català	Castellà	Sí	perque es sento mes agust	Pares i castella	futbol i castella catala		M'és igual
Home	16 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Per a facilitar la comunicació i millorar les meves habilitats amb aquesta llengua	Mons pares, català	Parkour, català		M'és igual

Dona	16 anys	Lleida, catalunya	català	Català	Català	Català	Sí	perque sinó potser no em podrà entendre tant bé.	pares, català	volei, català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	17 anys	Lleida	ESPAÑOL	Castellà	Castellà	Castellà	No	ja parlo amb castella de per si	PARES ESPAÑOL	FUTBOL castella	M'és igual
Home	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Per comoditat de l'altre	Pares, català i padrí castellà	Futbol, castellà i música, català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	16 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	No	Si la persona no m'entén si que la canvio però si m'entén en català no	Els meus pares, català	Futbol, Català i castellà	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	16 anys	Lleida	Castellà	Castellà	Català	Castellà	Sí	Perqué el castella es mes obert, tipo es mes probable que l'entenguin	La meva familia, tots parlen castella, pero de vegades parlem en catala	Al insti, el català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	16 anys	España	Català	Català	Català	Català	Sí	Perque hem sento mes comodo parlant	Els meus pares: La meva mare utilitza el catala i	El padel i depen de la persona hi	M'és igual

								castellan amb ell/a.	el meu pare el castella.	parlo catala o castella.	
Dona	17 anys	Barcelona	Català	Català	Català	Català	Sí	Per que si algu em comença a parlar en castellà em surt parlar castellà	Els pares, catalanoparlants	Amb les amigues, i parlo català i depen de amb qui, castellà	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Gènere fluid	16 anys	Espagna	catala	Català	Castellà	Català	Sí	aixi m'enten	Monpare, catala	futbol	M'és igual
Dona	16 anys	Lleida	Castellà	Castellà	Català	Castellà	No	Parlo amb castellà amb ells	Pares	Futbol, català i castellà	M'és igual
Dona	16 anys	Lleida	Catala	Català	Català	Català	Sí	Perque em surt sol	Monpare	Ricardo vinyes. Es parla castella	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Home	17 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Si una persona me parle amb castellà jo li parlo amb castellà	Ningú	Gym, normalment amb Castella	Prefereixo parlar en castellà
Home	17 anys	Lleida	Castellana	Castellà	Català	Castellà	No	perque m'agrade mes parlar castella	pares i castellà	a casa del pare i català	M'és igual

Home	16 anys	Lleida	Español	Castellà	Català	Castellà	No	Perqué ja parlo castella	Els pares les i utilizén el castella i catala	El futbol a casa i amb els amics	Prefereixo parlar en castellà
Home	16 anys	Lleida	Castella	Castellà	Català	Castellà	Sí	Crec que es bó adaptarse si l'altra persona te dificultas per entendre.	Basicamente la meva família i tots parlen castella	On normalmente paso més temps és a casa, al gimnas i al institut. A casa parlo castella i al gimnas i al insti normalment es parla català.	Prefereixo parlar en castellà
Home	16 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	No	Per costum	Yo mateix, català, castellà i inglés.	Gimnás, ricard vinyes i carrer major/cappont	M'és igual
Home	16 anys	A Lleida	Catala	Català	Català	Català	No	Perque parlo català	Messi, catella. Els meus pares catala.	Padel, català. Menjador de casa, català.	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva
Dona	16 anys	Lleida	Català	Català	Català	Català	Sí	Perquè si em parlen en castellà contestaré en castellà, ademes de que també el parlo molt i no		Amb la familia, i es parla en castellà i català	M'és igual

								tinc cap problema en canviar de llengua			
Dona	17 anys	Lleida	catalana	Català	Català	Català	No	No	Femke Bol, holandesa	Futbol, català	Sí, és la llengua dels catalans/es i s'ha de matenir viva

Taula 1. Enquesta a l'alumnat

11.2. Investigació qualitativa: les entrevistes a les docents

11.2.1. Entrevista a la professora de català

- **On vas néixer?**

A Alcanó.

- **Quant temps fa que ets al centre?**

Nou anys.

- **Com veus la situació de la llengua catalana en general? Creus que és preocupant? O se n'està fent un gra massa?**

La situació és preocupant i no se n'està fent un gra massa, és un problema greu

- **L'enquesta que he enviat a l'alumnat de Batxillerat determina que el 87% utilitza el català com a llengua habitual al centre. Creus que és així o han respost "el català" perquè pot estar més ben vist?**

Crec que no és així, sento parlar molt el castellà entre els meus alumnes.

- **Aproximadament un 80% dels i les entrevistades són de Lleida. Prop d'un 70% té el català com a llengua inicial i un 65% com a habitual (sense comptar català i castellà). Segurament aquests valors són molt diferents en un altre institut. Ho creus? Quina podria ser l'explicació a que tot i haver tants catalanoparlants, cada cop sigui més freqüent l'adopció del castellà?**

Jo crec que com que es pot viure plenament en castellà, és més pràctic i per això guanya adeptes.

- **Has notat un canvi de tendència en els darrers anys?**

Sí! Un canvi a negatiu per la llengua catalana, que va minvant.

- **Per concloure, quines mesures creus que han d'adoptar els instituts o el Departament d'Educació per fomentar l'ús del català com a llengua habitual?**

Crec que és molt important fer-lo necessari i obligatori.

11.2.2. Entrevista a la professora de castellà

- **On vas néixer?**

A Lleida, però els meus pares són d'un poble de l'Aragó.

- **Quant temps fa que ets al centre?**

7 anys.

- **Com veus la situació de la llengua catalana en general? Creus que és preocupant? O se n'està fent un gra massa?**

La llengua catalana està minoritzada i necessita impuls institucional i també consciència dels seus parlants.

- **L'enquesta que he enviat a l'alumnat de Batxillerat determina que el 87% utilitza el català com a llengua habitual al centre. Creus que és així o han respost "el català" perquè pot estar més ben vist?**

És cert.

- **Aproximadament un 80% dels i les entrevistades són de Lleida. Prop d'un 70% té el català com a llengua inicial i un 65% com a habitual (sense comptar català i castellà). Segurament aquests valors són molt diferents en un altre institut. Ho creus? Quina podria ser l'explicació a que tot i haver tants catalanoparlants, cada cop sigui més freqüent l'adopció del castellà?**

Hi ha molta diversitat a l'aula i, per un sentit equivocat de comoditat, si hi ha immigració s'utilitza castellà. Dit això, el nostre centre és dels que menys diversitat té.

- **Has notat un canvi de tendència en els darrers anys?**

Sí! A les hores no lectives el castellà és més usual

- **Per concloure, quines mesures creus que han d'adoptar els instituts o el Departament d'Educació per fomentar l'ús del català com a llengua habitual?**

Promoure cultura infantil i juvenil en català. En aquest sentit la plataforma 3cat és una excel·lent iniciativa.

11.2.3. Entrevista a la professora d'alemany

- **On vas néixer?**

A Golmés, però des de ben jove que visc a Lleida

- **Quant temps fa que ets al centre?**

30 anys.

- **Com veus la situació de la llengua catalana en general? Creus que és preocupant? O se n'està fent un gra massa?**

Molt preocupant, cada cop més...

- **L'enquesta que he enviat a l'alumnat de Batxillerat determina que el 87% utilitza el català com a llengua habitual al centre. Creus que és així o han respost "el català" perquè pot estar més ben vist?**

No crec que sigui cert. A l'alumnat se'l sent parlar molt en castellà.

- **Aproximadament un 80% dels i les entrevistades són de Lleida. Prop d'un 70% té el català com a llengua inicial i un 65% com a habitual (sense comptar català i castellà). Segurament aquests valors són molt diferents en un altre institut. Ho creus? Quina podria ser l'explicació a que tot i haver tants catalanoparlants, cada cop sigui més freqüent l'adopció del castellà?**

Els factors que influencien són el castellà com a llengua materna, la immigració tot i que no som dels instituts on n'hi ha més i per últim, l'ús de les xarxes socials no beneficia gens el català.

- **Has notat un canvi de tendència en els darrers anys?**

Sí! Cada vegada se sent parlar més en castellà al centre.

- **Per concloure, quines mesures creus que han d'adoptar els instituts o el Departament d'Educació per fomentar l'ús del català com a llengua habitual?**

El professorat ha d'esdevenir un model per a l'alumnat, utilitzant sempre el català i advertir als i les joves que al centre es parla en català. A més, mai hem de respondre en castellà!